

SADZONY (28) *part praet pass pf i impf*

pf (20), *impf* (4), *pf a. impf* (4).

sadzony (20), **sadzón** (4), *sadzony a. sadzón* (4).

-a- (18), -ã- (1) *KochJez*; w formach złożonych -on- (5), -ón- (2); -on- *KochFrag, KochPhaen* (2), *ZawJeft*; -ón- *KochPam*; -on- : -ón- *KochPs* (1:1); w formach niezłożonych -on, -ona.

sg m N *sadzony* (5), *sadzón* (2); ~ (*attrib*) -ony (2); ~ (*praed*) -on (2). ◊ *D* *sadzónemu* (1). ◊ *A* *sadzony* (1). ◊ *f N* *sadzóna* (2), *sadzona* (2), *sadzón(a)* (4); ~ (*attrib*) -ona (2) *StryjWjaz, LatHar*, -ona (1) *KochJez*; ~ (*praed*) -ona (1). ◊ *A* *sadzóną* (1). ◊ *n N* *sadzóné* (1). ◊ *pl N subst* *sadzóné* (6); -é (1), -(e) (5). ◊ *G* *sadzonych* (1). ◊ *A subst* *sadzóné* (2); -é (1), -(e) (1).

Sł stp s.v. sadzić, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w. s.v. sadzić.

1. *pf i impf Umieszczony (umieszczany)* (11) : Iechałeś potym ziemią/ tám gdzie Wilná cícha Górę z wieku ładzóną/ potaiemnie łpycha Czyniąc łobie gošćiniec *KochPam* 83.

sadzony na czym (1): Dziesiąta bramka [*tj. przybranie głowy*], w ktorej są perly Orianłkie niemale, na Axamiczie czarnem łzadzone. *WyprKr* 32v.

sadzony między czym (1): Feretow drugich Ółm, na Kłtałt roz, wkałdim łełcz perel orianłkich okraglich, Feretow drobniełzich gęłto między wietłemy ładzonicz niemalo *WyprKr* 19v.

a. *O osobach; przen* (1) :

Wyrażenie: »na sztych *sadzón* [*z kim*]« = *traktowany jak ktoś, porównywany z kimś* (1): list do X.Biskupa Przemysłkiego od Pana Marszałka Koronnego. [...] Proszę wm MMPana niech niebęde tak contemptus, zebych był nasztych *sadzón* zklechennym sługą wm *ActReg* 158.

b. *O sadzonkach roślin: umieszczony (umieszczany) w ziemi; sativus Mącz, Cn; satus Mącz* (6) : *Unciariae vites*, Rzadko ładzone winnice yáko by dwánałtną część yednego łtáyá przinołzacy. *Mącz* 502b, 387a [2 r.].

W porównaniach (3): *KochPs* 192; *LatHar* 410; Powiedáią/ że bárziew Iudałzowá brodá Swieciłá/ niź pochodnia/ gdy łzedł do ogrodá. Kiedy Zydóm hetmánił/ Wiechá płomieniłta Więcey niź świecá lana pałálá [...]. Iáko iáłkier ná łákách; [...] Iáko żółte fiiálki ładzone w ogrodzie *KlonWor* 28.

Wyrażenie: »nowo *sadzony*« (1): Oćiec siędzie zá łwym łtołem/ A dźiateczki łtoią kołem: By w buynym łádzie zieloné Oliwki nowo ładzoné. *KochPs* 192.

c. *O gęsiach* (1) :

Wyrażenie: »*sadzone na jajcach*« (1): Lepak gdy łie dziwował Albiciades iakoby on [*Sokrates*] tey łwey żenie to kłopotanie mogł łcirpieć, odpowiedział, á iakoż też ty moželz gęłi ładzone na iayczach gdy krziczą zcirpieć *BielŻyw* 48.

2. *pf Ozdobiony nasadzonymi elementami; crustatus, diatretus, inductus, segmentatus, tessellatus, vermiculatus Cn [w tym: czym* (8)] (9) : Pierwsa Kosulka ze zlotem, a szcarnim jadowabiem perlamy *sadzona* *WyprKr* 35v, 35v, 36v [2 r.]; Cząpka ná nim [*na królu*] Kłiążęcza czywona s perlámi/ Z Axámitu/ ładzona ná krzyż kleynotámi. *StryjWjaz* Cv; *KochJez* A3.

a. *Inkrustowany* (1) : Emblemata – Sztukwerk łtołarski cudnie ładzoni. *Calep* 358b; [Stół 1 *sadzony*, z deką na siedzeniu; stoły 2 wielkie w izbie *InwMieszcz* 1579 nr 222].

[*sadzony z czego*: zbudował Grzegorz papież XIII kaplicę tak piękną i kosztowną; [...] wszystko z marmuru i z drogich kamieni sadzona *RywKsięgi* 209.]

[*Wyrażenie*: »sadzona robota«: są w ty kaplicy ławki sadzone roboty barzo misterne. Karzeł Piąty, kiedy tam był, nie chciał wierzyć, by to sadzona robota: nożem sztuczkę wyłupi(ł). *RywKsięgi* 252.]

b. *O nieboskłonie* (2) : *KochFrag* 22; Wízák ty [*Boże*] wízyłtko możefz/ ínadź tobie nie fą áni Táyne niebá piękneimi fádzone gwiazdami Ani brzeg morzá *WitosłLut* A6.

3. *pf i impf (Z)* *budowany, ułożony (układany)*; *structilis Mącz*; *constitutus Modrz*; *locatus JanStat* (7) : *Mącz* 422c; Zły człowiecze/ ípułtofzyłes Polá nieprzerodzone: Zwoiowałes/ wywróciłes Miáltá pięknie fádzone. *KochPs* 12; A ták/ gdy kmieć w leśie/ gdzie wieś ma byđz fádzoná/ wolność weźmie/ nie będzie mógl z íwéy roléy íe rułzyć/ aż piérwéy rolą wypráwi *SarnStat* 655.

sadzony czym [= jak] (1): Gdzie íię záfíę zbierze wiele tych gośpodarzow z czełádzia íwoia [!]/ y domow wiele/ tám bywáią Miáltá ábo mnoftwo domow/ vlicámi porządnie fádzone *ModrzBaz* 2v.

Przen [na czym] (1) : Íáko ná morzu odmienność mamy/ Bo dźíś ípokoyne w nawách pływámy: Ockniełz íye/ álic nawálność frogą Obaczyłz [...]. Obraz żywotá małz wyráżony: Y ná niepewnym gruncie fádzony *ZawJeft* 31.

a. *O gwiazdozbiorach* (2) : ÍEłt íełcze y drugi znák nád Skopem włożony/ Poniżéy Andromedy trzykátém fádzony: Deltoton íwym imięniém Grékowie miánuią *KochPhaen* 9, 19.

4. *impf Więżiony* (1) : A fádzon téz nikt byđz nie ma [*Captivari etiam nullus nobilium debet JanStat* 123]/ íedno práwem przekonány wedle ítátutów y Przywileiów. *SarnStat* 66.

Synonimy: **1.** *kładziony*; **2.** *ochędożony, ozdobiony*; **3.** *budowany, zbudowany*; **4.** *więziony*.

Cf [**NIESADZONY**] (*Errata*), **SADZIĆ**

JR, (LW, MC, MN)